

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

Laus Pietatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

rum, & decretorum Ecclesie accuratam cognitionem habeat.

Secundò, si prudenter, piè, feliciter interpretetur, viua voce, scriptis commentarijs, concionibus.

Tertiò, si sublimes quæstiones de Deo, Angelis, & Christianæ religionis mysterijs, quæ ad scholasticam attinent, discretè, subtiliter, sanctè, grauitè enucleat.

Quartò, si Theologiam, quam moralem vocant, de actionibus Christianis licitis, vel illicitis, partim vi iudicij, partim longa lectione fuerit complexus, si in huiusmodi quæstionibus discutendis solers sit, & prudens, &c.

Laus pietatis.

A Scientia ad virtutes transeo. Primum locum obinet pietas, de qua Synesius in libro ad Imperatorem Arcadium, de regno:

Ευσέβεια δὲ πρῶτον ὄψο βεβλήθη, κρητὶς ἀσφάλης ἐστὶν ἡ ἐσθρὴ τῆ ἀγαθῆς ἐμπέδορ.
Hæc basis firma est, cui imperij, & vitæ priuatæ simulachrum insistit.

Pietatis partes enumerata.

Vt est autem cultus erga Deum, huius partes sunt amor Dei, timor, & honor, restatus fide, spe, charitate, & officijs iustitiæ Christianæ.

Secundò, hæreseos odium, zelus propagandæ religionis Christianæ.

Tertiò, preces, supplicationes, orationes religiosæ, cum frequentia, constantia, perseuerantia, vehementia, seruaore, ardore.

Quartò, grati animi significatio erga Deum, votiua, vel libera, corporis voluntaria afflictatio, castitas, paupertas, obedientia, peregrinatio religiosâ, honores Ecclesiasticis habitis, librorum factorum, templorum, imaginum cultus, &c.

Aufon. in actione gratiarum ad Imperatorem Gratianum.

Nonnulla attingit Aufonius ad Gratianum, Nullum quidem diem ab adolescentia tua, nisi adorato Dei numine, & voti reus, & illicò absolutus egisti, lotis manibus, mente pura, immaculabili conscientia, & quod in paucis est, cogitatione sincera (indè castitas Imperatoris) Operto conclaui tui, non sanctior ara Vestalis, non Pontificis cubile castius, nec puluinar flaminis tam pudicum.

Addit de modestia. Cuius vnquam egressus auspiciator fuit, aut incessus modestior, aut habitudo cohibitor, aut familiaris habitus condécenciator.

Laus prudentiæ.

Prudentia quæ à Synesio ἀπιστὴν ἀριτῶν βασιλικῶν πρῶτα dicitur, ab Aristotele definitur, *ἔστι μετὰ λόγῳ ἀλοιδόρ, κατὰ ἀγαθὰ ἀνδραγαθία, ἢ κατὰ πρακτικὴν.* Habitus cum recta ratione, in bonis, maliq̃ actiuus.

Laudabuntur in prudente octo virtutes administræ prudentiæ, memoria, intelligentia, docilitas, solertia, ratio, prouidentia, circumspectio, cautio.

Octo virtutes in prudentia committuntur diligenter notanda.

Memoria, est cognitio rerum præteritarum.

Intelligentia præsentium.

Docilitas notitia per institutionem comparata.

Solertia, quæ est ingenij in inueniendò, & conijciendò sagacitas.

Ratio, quæ argumentatione, & ratiocinatione concluditur.

Prouidentia, est ipsa dispositio rerum ad finem consequendum idonearum.

Circumspectio, est ad circumstantias rei ipsius, de qua agitur, attentio.

Cautio denique, molitio quædam mentis, aduersus ea, quæ sese obijciunt, impedimentata.

Et hæc de ipsâ virtute considerantur.

Quod verò ad obiecta pertinet, vel est in rebus priuatis, circa coniugem, sobolem, fortunam, rei familiaris administrationem, in venditionibus, emptionibus, commutationibus, locationibus, ærealieno dissoluendò, diuitijs conferuandis.

Vel in publicis extra bellum, in legibus ferendis, non ferendis, abrogandis, seditionibus comprimidis, conferuandis ciuitatibus, reconciliandis, tributis, vœtigalibus, iudicijis disponendis.

In militia, in bellis suscipiendis, non suscipiendis, tempore, loco, rei gerendæ modo, captandis, occultandis suis consilijs, hostilibus detegendis, eludendis, militibus deligendis, exercendis, animandis, parandis armis, vasis, machinis, impedimentis, classibus, commeatibus, stipendijs, acie instruenda, pugna pugnanda, victoria moderanda. Attingit nonnulla Plinius in Traiano.

Hoc veri Principis at que etiam Consulis reconciliare: amulas ciuitates, tumentesque Populos non Imperio magis, quam ratione: compes-